

توضیح اجمالی:

توسعه یکپارچه از موضوعات مهم برنامه ریزی منطقه ای و از پیش نیازهای مهم توسعه پایدار انسانی محسوب می شود که بر توازن شرایط زندگی و جنبه های مختلف توسعه برای تمامی مردم یک کشور تاکید می نماید. در این راستا برای توسعه متعادل مناطق، نخست باید وضع موجود مناطق مختلف از نظر سطح توسعه بررسی و تحلیل شود. براین اساس و با توجه به محدودیت های منابع مناسب است در گام اول توسعه مناطق محروم مدنظر قرار گیرد. بررسی و شناخت واقعی از وضع موجود و سطح برخورداری مناطق از اولویت های اساسی این بخش است.

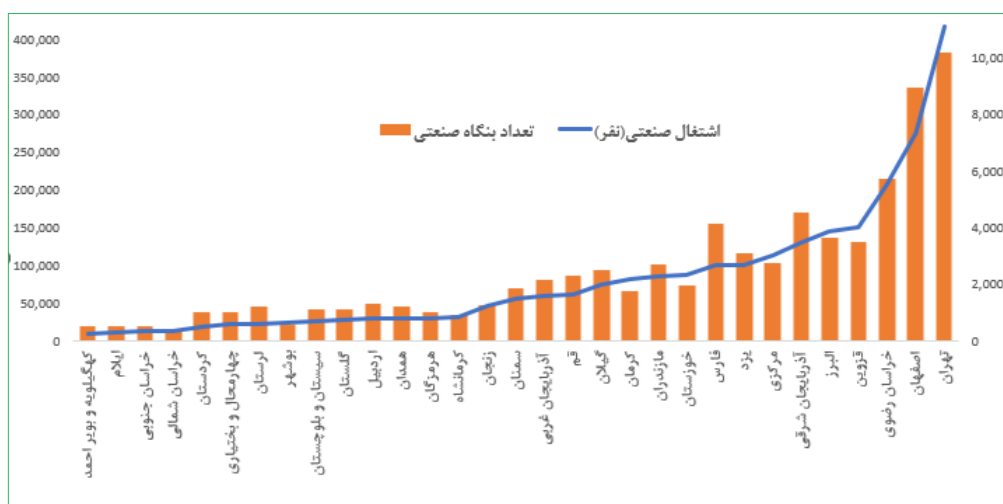
رتبه بندی استان های محروم کشور با توجه به سطح توسعه یافتگی صنعتی، معدنی و تجاری بر اساس شاخص های اشتغال بخش صنعت، معدن و تجارت استان (نفر)، تعداد بنگاه صنعتی و معدنی استان، سهم اشتغال صنعتی و معدنی استان از کل کشور (درصد)، سهم ارزش افزوده صنعتی و معدنی، سهم تعداد بنگاه صنعتی و معدنی استان از کل کشور (درصد)، تعداد بنگاه های راکد صنعتی و معدنی، تعداد شهرک و ناحیه صنعتی، جمعیت، نرخ بیکاری و نرخ مشارکت استان به شرح جدول (۱) است.

جدول (۱): رتبه بندی استان های کشور به لحاظ محرومیت شاخص های صنعتی، معدنی و تجاری

محروم، کمتر برخوردار و برخوردار					
۱	کهگیلویه و بویر احمد	۱۲	همدان	۲۲	خوزستان
۲	ایلام	۱۳	هرمزگان	۲۳	فارس
۳	خراسان جنوبی	۱۴	کرمانشاه	۲۴	یزد
۴	خراسان شمالی	۱۵	زنجان	۲۵	مرکزی
۵	کردستان	۱۶	سمنان	۲۶	آذربایجان شرقی
۶	چهارمحال و بختیاری	۱۷	آذربایجان غربی	۲۷	البرز
۷	لرستان	۱۸	قم	۲۸	قزوین
۸	بوشهر	۱۹	گیلان	۲۹	خراسان رضوی
۹	سیستان و بلوچستان	۲۰	کرمان	۳۰	اصفهان
۱۰	گلستان	۲۱	مازندران	۳۱	تهران
۱۱	اردبیل				

مآخذ: مطالعه آمایش صنعتی، معدنی و تجاری (موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی).

نمودار (۱): شاخص تعداد بنگاه و اشتغال به تفکیک استان ها

نکات کلیدی:

۱. بر اساس وضعیت شاخص های صنعتی، معدنی و تجاری استان های کشور را می توان به سه دسته محروم (نظیر کهگیلویه و بویراحمد، ایلام و ...) کمتر برخوردار (نظیر همدان، هرمزگان و کرمانشاه و ...) و برخوردار (نظیر اصفهان، تهران و ...) دسته بندی کرد.
۲. برای دسته اول (و البته دسته دوم) لازم است طرح های کلان صنعتی، معدنی و تجاری در نظر گرفته شود؛ بطوریکه سرمایه گذاری با محوریت سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران، برنامه ریزی و حمایت شود.
۳. اهم چالش های مناطق محروم و کمتربرخوردار صنعتی، معدنی و تجاری شامل گرایش کمتر به سرمایه گذاری صنعتی، ضعف زیرساخت های مواصلاتی، محدودیت انرژی، محدودیت خدمات پشتیبان تولید و تجارت، محدودیت نیروی انسانی ماهر و سنتی بودن بازارها، عدم ارتباطات زنجیره ای صنایع است. همچنین اهم مزیت ها و پتانسیل های صنعتی، معدنی و تجاری مناطق محروم و کمتربرخوردار شامل وجود منابع معدنی، نزدیکی به بازار صادراتی کشورهای همسایه، امکان بهره مندی از مشوق های مالی و مالیاتی و دسترسی به زمین های مناسب برای توسعه فعالیت های صنعتی، معدنی و تجاری است.
۴. سیاست های پیشنهادی برای توسعه صنعتی، معدنی و تجاری به تفکیک مناطق محروم، کمتر برخوردار و برخوردار به شرح ذیل است:

منطقه	عنوان	سیاست اشتغال	سیاست صنعتی
۱	محروم	توسعه اشتغال با اولویت فوری	<ul style="list-style-type: none"> تعریف طرح های ایجاد کلان و زیرساختی و پیگیری برای اجرایی سازی آن
۲	کمتر برخوردار	توسعه اشتغال	<ul style="list-style-type: none"> تکمیل طرح نیمه تمام و راکد تعریف طرح های توسعه ای و ایجاد
۳	برخوردار	حفظ و بهبود وضعیت اشتغال موجود و تمرکز زدایی	<ul style="list-style-type: none"> افزایش عمق بازار کار از طریق خدماتی سازی تولید و تجارت افزایش پایداری زیست محیطی تولیدات صنعتی و صادراتی

